

»Eko-Ozra« d.o.o.

posredovanje i usluge

10000 Zagreb, Kennedyjev trg 6b

tel: 01/4647-184, faks: 01/4647-182, mreža: www.eko-ozra.hr, e-pošta: info@eko-ozra.hr

IBAN: HR5523400091112233443; OIB: 38993889553

MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE
n/p gđina dr.sc. Slavena Dobrovića, ministra
Radnička cesta 80
10000 Zagreb

Zagreb, 29. travnja 2016.

Preporuke industrije: Paket kružne ekonomije i utjecaj na sustav ambalažnog otpada u Hrvatskoj

Poštovani ministre Dobroviću,

kao što i sami znate, među državama članicama trenutno teku rasprave vezane uz revidiranje Direktive o otpadu Europske komisije kao dio paketa kružne ekonomije predstavljenog u prosincu 2015. S obzirom da se sustav gospodarenja ambalažnim otpadom u Hrvatskoj razlikuje od većine europskih praksi, koje su općenito prihvaćene kao troškovno učinkovite i održive, obveznička industrija okupljena u tvrtki Eko Ozra d.o.o. željela bi vam pažnju usmjeriti na ključne aspekte ove ispravljene verzije, uključujući i ulogu **organizacija odgovornih proizvođača (Producer Responsibility Organisations, PRO)**, opće uvjete za **proširenu odgovornost proizvođača (Extended Producer Responsibility, EPR)** i **metode izračuna za recikliranje**, koje će trebati pomno razmotriti na državnoj kao i na europskoj razini.

Odgovornost u vezi s politikom okoliša općenito pripada Vašemu Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, u čijoj je nadležnosti i opće politika zaštite okoliša, gospodarenja otpadom, zaštita zraka, klime i ozonskog omotača te vjerujemo da ćete o novome paketu kružne ekonomije diskutirati u Briselu. S time u vidu, dostavljamo Vam stav europske industrije koji je jednak stavu hrvatske industrije.

Također vam želimo skrenuti pažnju na neke otežavajuće okolnosti sadašnjega sustava i predložiti i za Republiku Hrvatsku tranziciju prema europskome modelu upravljanja ambalažnim otpadom.

PREPORUKE INDUSTRIJE U VEZI S PAKETOM KRUŽNE EKONOMIJE

Prije svega, želimo napomenuti kako hrvatska industrija na tržište stavlja sigurne proizvode visoke kvalitete u plastičnoj, metalnoj, staklenoj i kartonskoj ambalaži. Svjesni smo naše odgovornosti za posljednju fazu životnog vijeka ambalaže i već dugo podupiremo koncept proširene odgovornosti proizvođača za prikupljanje i recikliranje vrijednog ambalažnog materijala na prema okolišu odgovoran način, ali uz jasnu ekonomsku održivost. Konstantno se uvode inovacije i povećavaju upotrebe recikliranog materijala s ciljem ostvarenja veće učinkovitosti korištenja resursa te smanjenja utjecaja na okoliš.

Industrija podupire ciljeve kružne ekonomije za rast i konkurentnost kao i veći dio zakonodavnih prijedloga Europske komisije. Međutim, naišli smo na neke regulativne propuste u prijedlozima komisije koji bi za posljednicu mogli imati stvaranje prepreka u trgovini, narušavanje tržišnog natjecanja i nerazmjer u administrativnim opterećenjima za poduzeća te zemlje članice u Europi.

Sljedeće preporuke imaju za cilj svladavanje tih propusta i povećanje vjerojatnosti da će konkretni ciljevi Kružne ekonomije biti postignuti za dobrobit poslovanja, građana i država članica.

Prethodna vlada obvezala se smanjiti „parafiskalne namete koje plaća najveći broj poduzeća te koji najviše opterećuju gospodarstvo, za 0,1 % u 2015. te za daljnjih 0,1 % u 2016. godini”. Uzimajući u obzir da je državni Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU) u 2014. godini od naknada za ambalažu i ambalažni otpad uprihodio 35,46 % ukupnih prihoda Fonda, vjerujemo da postoji prostor za dodatno smanjenje parafiskalnih nameta upravo na tom području. Industrija pića i napitaka izražava svoje uvjerenje kako će radna skupina Ministarstva prepoznati *prednosti ukidanja dosadašnjeg depozitnog sustava koji diskriminira ambalažu pića i napitaka, u odnosu na ambalažu drugih proizvoda, te da će se pokrenuti sustav koji će zbrinjavati svu ambalažu, ne dovodeći ni u kojem trenutku u pitanje ostvarivanje europskih ciljeva zaštite okoliša na koje se Hrvatska obvezala*. Zaštita okoliša je jedna od najzahtjevnijih europskih politika, a EU ima najveće standarde čuvanja prirodnih resursa i smanjivanja negativnih posljedica ljudskog djelovanja na okoliš. Sve to postiglo se jer je zaštita okoliša postala jedinstvena sektorska politika, a ne tek alat socijalne politike. Smatramo da se i Hrvatska mora voditi tim primjerom.

Proširena odgovornost proizvođača (Extended Producer Responsibility, EPR)

Industrija želi veću odgovornost za prikupljanje ambalaže

Industrija prihvaća i podržava princip da kao onečišćivač plaća za potencijalno zagađenje okoliša, ali se protivi odredbama prema kojima je Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i dalje isključivo sam upravlja gospodarenjem ambalažnim otpadom i vlasnik je prikupljene ambalaže od pića i napitaka. Država bi trebala omogućiti udruženoj industriji da zbrine otpad koji proizvede u skladu s konceptom **proširene odgovornosti proizvođača (EPR)** koji je definiran i u direktivama EU.

U Pravilniku o ambalaži i otpadnoj ambalaži (čl. 6.) ističe se kako je proizvođač obavezan ispuniti ciljeve, koje mu propisuje država, uplatom naknade gospodarenja na račun (državnog) Fonda, koji time preuzima (proizvođačevu) obvezu ispunjavanja ciljeva. Industrija smatra kako je uloga države da definira ciljeve sustava gospodarenja otpadom te da kontrolira provedbu. Ispunjavanje tih ciljeva, odnosno prikupljanje otpada i njegovo pretvaranje u sirovinu za ponovnu upotrebu trebalo bi biti prepušteno onima kojima je potrebna za idući proizvodni ciklus – industriji.

Industrija stoga zagovara sustav koji se temelji na načelu obveze povrata ambalaže stavljene na tržište koju tvrtke obveznici prenose na treće tijelo – **recovery organizaciju ili PRO – Producers Responsibility**

Organization. Osnivanje organizacija (zasebnih trgovačkih društava) kojima upravljaju gospodarstvenici predviđeno je važećim Zakonom o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) te pozivamo MZOIP na nastavak hrabrih koraka kojima bi se ove zakonske odredbe operacionalizirale u praksi. Takav sustav je apsolutno transparentan jer se kolanje materijala i usluga događa prema tržišnim načelima, a svima je u interesu postići nacionalne ciljeve, uključujući tvrtke obveznike, jer u protivnom država naplaćuje penale.

Stoga predlažemo izmjene u čl. 6. Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži NN 88/2015 i usklađivanje Uredbe o otpadnoj ambalaži NN 97/2015 sa člankom 53. st. 4 Zakona o održivom gospodarenju otpadom koji bi regulirao rad organizacije te uvođenje organizacije u sustav gospodarenja posebnom kategorijom otpada koja bi također bila zadužena za ispunjavanje ciljeva proizvođača, a sve prema odredbama članaka 75., 76., 77., 78., 79. Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Prepuštanjem odgovornosti industriji država će potaknuti rast gospodarstva te novo zapošljavanje. **Nova radna mjesta, a ne skupljanje boca po kontejnerima, jedini su način na koji se mogu riješiti socijalni problemi u zemlji!**

EPR je učinkovit alat koji pomaže državama članicama da se kreću prema održivijem gospodarenju otpadom. Budući da se EPR provodi na razne načine unutar EU, od velike je važnosti da se načelo EPR-a na odgovarajući način inkorporira u zakonodavstvo EU vezano uz gospodarenje otpadom te da se definiraju snažni i jasni opći zahtjevi programa EPR-a. Program za usklađenost EPR-a organizacija je koja nije usmjerena na dobit te je predvođena industrijom EPR-a za ispunjavanje njenih zakonskih obveza. Naše je osnovno načelo u vezi s ispunjavanjem obveze u sklopu EPR-a: „Onaj tko plaća, donosi i odluke”. To znači da želimo imati riječ u tome kako ostvarujemo ciljeve koje postavlja vlada. Naravno, pritom se želimo oslanjati na troškovno najučinkovitija i holistička rješenja te vjerujemo kako su sustavi za usklađenost EPR-a, ukoliko se njima kvalitetno upravlja, najbolji način da se to postigne. Komisija je učinila vrlo dobar prvi korak priznajući postojanje potrebe za **minimalnim zahtjevima i potrebu za jasno definiranim ulogama i odgovornostima u sklopu EPR-a za proizvođače**, programi EPR-a, javne ili privatne operatere otpada te lokalne vlasti (članak 8a Prijedlog o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu). Isto bismo trebali proširiti i na distributere i građane kako bi se stvorilo pravedno konkurentsko okruženje, osigurala dugoročna održiva rješenja vezana uz troškove te unaprijedio post-potrošački učinak sakupljanja. Države članice a ne programi EPR-a, kako stoji u prijedlogu, trebale bi također zadržati uloge navedene u članku 8a., odjeljku 1.

Načela **transparentnosti, pravednosti i odgovornosti** sada bi trebalo pretočiti u konkretan okvir minimalnih zahtjeva i uloga na razini Europe kako bi se utjecalo na smanjenje nedoumica vezanih uz vrste troškova gospodarenja ambalažnim otpadom. S obzirom da će taj okvir vrijediti za iduće desetljeće, jasna podjela odgovornosti donijet će mogućnost predviđanja troškova industrije.

Prijedlog Komisije **definira minimalne zahtjeve EPR-a** u Okvirnoj direktivi o otpadu, dok se u PPWD-u samo spominju programi EPR-a (članak 4.1.). Potrebno je, stoga, uključiti zahtjeve EPR-a koji se specifično odnose na ambalažu ne samo u WFD, već i u PPWD, kako bi se definirale karakteristike ambalaže.

Slažemo se s uspostavljanjem **platformi za dijalog** između dionika uključenih u programe EPR-a, no isti će morati uključivati proizvođače kao dionika s glavnom odgovornošću (članak 8a. odjeljak 6.).

Pozdravljamo **minimalne zahtjeve za transparentnost EPR-a** (članak 8a. odjeljak 3.) za izbjegavanje selektivnog biranja materijala i geografskog doseg. Programi EPR-a trebali bi učiniti javno dostupnim

prihode, dobivene u sklopu programa ponovnom upotrebom ili prodajom sekundarnih sirovina (članak 8a. odjeljak 4. alineja 1.).

Obveza „programa EPR-a vezana uz **prikupljanje podataka o proizvodima** stavljenima na tržište Europske unije od strane proizvođača koji podliježu EPR-u (članak 8a. odjeljak 1. alineja 3.): dolazi do nerazmjera ako programi EPR-a u vezi s *ambalažom* imaju obvezu prikupljanja podataka o svakom *proizvodu s ambalažom*. Ambalaža se ne bi smjela smatrati proizvodom ili grupom proizvoda. To je razlog zašto za nju vrijedi poseban pravni tekst, Direktiva o ambalaži i ambalažnom otpadu, stoga su potrebna daljnja pojašnjenja o tome kako primijeniti ovu odredbu na našu industriju.

Odbacivanje otpada u okoliš: Pozdravljamo stav prijedloga prema kojem bi planovi gospodarenja otpadom trebali sadržavati mjere borbe protiv SVIH oblika odbacivanja otpada u okoliš i čišćenja svih vrsta smeća, uključujući odgovornost država članica da zabrane ostavljanje, bacanje i nekontrolirano gospodarenje otpadom, uključujući i odbacivanje otpada u okoliš (Okvirna direktiva o otpadu, članak 8a. odjeljak 2., članak 28. odjeljak 3. točka 7., članak 36.).

Odlagalište prema Direktivi o otpadu: Prijedlog ima za cilj ograničavanje količine ukupnog komunalnog otpada koji odlazi na odlagališta na 10 % do 2030.; ipak, jača odredba koja bi sprječavala skupljanje reciklažnog materijala na odlagalištima mogla bi pomoći u sprječavanju gubitka reciklažnog materijala na reciklažnom tržištu (članak 5. odjeljak 5.).

NOVČANI DOPRINOSI proizvođača moraju biti usklađeni s njihovim ulogama i odgovornostima definiranim na državnoj razini. Većim dijelom podupiremo zahtjeve koji se odnose na novčane doprinose proizvođača u WFD-u. Međutim, industrija podsjeća da svaki dionik može biti samo financijski odgovoran za troškove u sklopu njegovog djelokruga i utjecaja. U tom smislu proizvođači ne mogu pokriti „*ukupan trošak gospodarenja otpadom za proizvode koje stavljaju na tržište Europske unije*”: njihove je troškove potrebno precizirati i odgovarajuće razgraničiti. Slažemo se s pokrivanjem neto troškova za kraj životnog vijeka kada je u pitanju odvojeno sakupljanje i odvajanje radi recikliranja. Ipak, neograničene obveze pokrivanja „*čitavih troškova gospodarenja otpadom*”, uključujući i nedefinirane „*postupke obrade*”, koje bi se mogle kombinirati s potencijalnim državnim mjerama, nisu razmjerne ulozi i odgovornosti proizvođača (članak 8a. odjeljak 4.).

Konkretni ciljevi recikliranja:

Usklađene metode izračuna: Čvrsto podupiremo Komisiju u njenom opravdanom prijedlogu da se učinak recikliranja izračunava na temelju težine *ulaznog* otpada koji je u fazi ulaska u finalni postupak recikliranja ili se priprema za postupak ponovne upotrebe (po završetku postupaka odvajanja). Izuzeci računanja učinka postupaka sortiranja opravdani su, kako u Okvirnoj direktivi o otpadu (Waste Framework Directive, WFD) tako i u Direktivi o ambalaži i ambalažnom otpadu (Packaging and Packaging Waste Directive, PPWD).

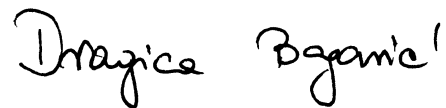
Priprema za ponovnu upotrebu i recikliranje – konkretni ciljevi: Postavljeni konkretni ciljevi i vremenski okvir razumni su i mogu potaknuti ulaganja kao i kvalitetnije odvojeno sakupljanje. Usmjerenost prijedloga na uvođenje robusnog mjerenja i točnog izvješćivanja za transparentnu i usporedivu statistiku dobrodošla je; potrebno je dodatno pojašnjenje odredbe prema kojoj je „*priprema za ponovnu upotrebu*” važna za ukupni učinak recikliranja, što bi moglo narušiti stanje na tržištu ambalaža.

Prelazak na gospodarstvo koje je u većoj mjeri kružno i u kojem se vrijednost proizvoda, materijala i resursa što je dulje moguće zadržava u gospodarstvu, a stvaranje otpada svodi na najmanju moguću mjeru, bitan je doprinos naporima EU-a za razvoj održivog i konkurentnog gospodarstva. Takav prelazak prilika je za preobrazbu hrvatskog sustava o gospodarenju ambalažom i ambalažnom otpadom i stvaranje novih i održivih konkurentnih prednosti za Hrvatsku.

Unaprijed Vam zahvaljujemo za Vašu pozornost i veselimo se Vašem odgovoru. Stojimo Vam na raspolaganju za daljnje informacije koje bi Vam mogle biti potrebne .

S poštovanjem,

Dragica Bagarić, direktorica

Handwritten signature of Dragica Bagarić in black ink.